

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

ODDĚLENÍ PRO VĚDU, ZAHRANIČNÍ A VNĚJŠÍ VZTAHY

OCHRANA, TRANSFER A UPLATNĚNÍ VÝSLEDKŮ VAV NA NÁRODNÍ A MEZINÁRODNÍ ÚROVNI
reg. č. CZ.1.07/2.3.00/20.0014, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost,
Oblast podpory 2.3 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji

Právní aspekty odborných textů I

Martin Škop

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

O logice a limitech korporálního práva: teoretické základy

JUDr. Tomáš Richter, LL.M., Ph.D., Praha* [Právní rozhledy 23/2008, s. 845]

Když P. Čech v létě roku 2007 při jednání rekodifikační komise Ministerstva spravedlnosti o předloze novelizace obchodního zákoníku, jež se později stala sněmovním tiskem 498,¹ vyjádřil s jedním z bodů návrhu svůj nesouhlas a poznamenal, že na téma napíše článek, svým způsobem jsem se proto na jeho text těšil. Příspěvek, který P. Čech po téměř roční prodlevě vyprodukoval, mne bohužel naplnil hlubokým zklamáním, a to jak jazykem, jímž byl napsán, tak i povrchností použité argumentace.² Ve stejném duchu, ale ještě stručněji a tedy povrchněji, publikoval P. Čech své stanovisko k návrhu novelizace v Právních rozhledech.³ Tento druhý publikační počín přesto kvituji s jistou úlevou – jednak proto, že P. Čech v renomovaném právním periodiku udělal reklamu, byť negativní, jinak myslím velmi kvalitnímu produktu, a za druhé proto, že mi tím dal příležitost reagovat na jeho texty na stránkách Právních rozhledů.

K reakci jsem se po pečlivé úvaze rozhodl ze dvou hlavních důvodů. Za prvé, jakkoli nepřeceňuji obecný vliv odborných právních periodik ani vliv stanovisek kohokoli v nich otištěných, v této konkrétní věci by myslím bylo nešťastné jejich vliv podcenit. Řečená legislativní předloha představuje tak zásadní šanci na pozitivní změnu českého korporálního práva a její přípravě bylo již věnováno tolik času a energie, že ponechat tak excesivní útok, s jakým přišel P. Čech, bez odpovědi, by myslím bylo šetřením transakčních nákladů na nesprávném místě. A za druhé, P. Čech se ve svém rozhořčení vydal na publikační cestu, po níž by jej tuzemský právní diskurs rozhodně neměl následovat – na jejím konci totiž čeká pouze argumentační plytkost a osobní zášť. Ponechám proto stranou Čechovy výpady a obvinění v naději, že k jejich zhodnocení nepotřebuje čtenář příliš asistence, a z jeho textů se pokusím vyabstrahovat věcné argumenty na podporu stávající právní úpravy a proti navrhované novelizaci. S těmi se pokusím vést věcnou polemiku.⁴ Mým cílem je nejen poskytnout podporu navrhované novelizaci obchodního zákoníku, ale též nabídnout zcela odlišný pohled na korporální právo, než jaký tuzemským čtenářům předkládá P. Čech.

Návrat právního nihilismu?

Mgr. Robert Pelikán, Prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., Praha * [Právní rozhledy 6/2009, s. 219]

V Právních rozhledech č. 23/2008 publikoval T. Richter článek o teoretických základech korporálního práva. Má jít o reakci na dva předchozí články P. Čecha,¹ leč nejde. Na to, co P. Čech ve svém článku napsal, totiž T. Richter nijak nereaguje, ale „z několika textových fragmentů, jež jsou v obou citovaných člancích ... roztroušeny ..., (re)konstruuje obrysy Čechových názorů“,² se kterými pak polemizuje. To je klasický sofistický postup, v němž nelze nezávítědit.

Ponechme ale stranou záminku, pod kterou článek vznikl. Richterův článek stojí za pozornost, neboť ukazuje myšlenková východiska, na kterých zřejmě má být stavěno nové české obchodní právo: připravovanou novelou obchodního zákoníku počínaje a obchodním „zákonem“ konče. Je to ovšem čtení, ze kterého mrazí v zádech. Jeho stěžejní myšlenku by totiž bylo možno vyjádřit heslem pryč s právem obchodních společností! Článek předvádí směsici elegantně znějících úvah vyčtených z ekonomické literatury, v nichž nalézáme líbivě vyjádřené staré pravdy, jež by oděny do střízlivé mluvy nepřipadaly čtenáři ani překvapivé, ani nové. Obtíž spočívá v tom, že v této přešři nenových líbivých konstatování postrádáme tvůrčí, samostatný, promyšlený přístup, jasné a vytříbené rozlišení mezi ekonomickými poznatky a jejich dopady do právní doktríny, postrádáme jasně definované pojmy použitelné pro právní doktrínu, postrádáme koherentní pojetí problematiky, které by posouvalo poznání dopředu a které by bylo užitečné pro právní vědu. Naprosto chybí reflexe českého ekonomického a právního vývoje.

Na dosti místech příspěvku autora lze totiž identifikovat „argumenty“ eristické (a contrario racionální).¹⁾ Lze poukázat na autorem používané slovní obraty typu: „při cestě za chtěným výsledkem je tímto prohlášením odstraněno“, „pro (chtěný) výklad“, „se subjektivně předem předsevzatými... úmysly“ aj.; mé osobě je podsouván zlý, zavrženíhodný úmysl (předsevzatý úmysl dospět k určitému výkladovému závěru, čemuž je dále přizpůsobována účelově argumentace), a to aniž by pro takové (závažné) tvrzení („obvinění“) byl předložen jakýkoli důkaz. Jde o tzv. *argumentum ad hominem*, kterýžto je spojován s podezíráním či obviňováním druhé strany, čímž se má prosadit u auditoria odmítnutí (i) názorů druhé strany; výrazů v tomto duchu lze nalézt vícero.²⁾ S věcnou argumentací mají rovněž pramálo společného „strašáci“ adresovaní auditoriu.³⁾ Za eristický trik je možné považovat i bod I. příspěvku autora.⁴⁾ Eristickým úskokem se jeví předestření auditoriu mého konečného závěru již na počátku, ovšem značně překrouceného.⁵⁾ Nekorektním se může jevit též postup autora, kterým auditoriu nepředestírá existenci značného počtu rozhodnutí Ústavního soudu (citovaná v textu dále), dokonce nálezů, které podporují mnou přijatý závěr, ačkoli na podporu některých svých myšlenek používá citace konkrétních rozhodnutí Ústavního soudu (dovolávání se autority, ovšem jen té, která konvenuje jeho názoru). Totéž přitom lze říci ve vztahu k judikatuře Nejvyššího soudu (citované v textu dále). Autor dokonce na podporu svého závěru o paušálním vyloučení námitek nesprávného skutkového zjištění z dosahu zkoumaného ustanovení odkazuje na čtyři nálezy Ústavního soudu, přičemž z nich nejen že nevyplývá výklad autora, ale ba i ve třech případech interpretace dokonce spíše opačná.⁶⁾ Obdobné úskoky a klamy dle mého soudu značně oslabují právní diskurz.⁷⁾ V této souvislosti bych si dovil citovat přiléhavá slova vynikajícího právního filosofa a soudce Ústavního soudu Pavla Holländera: „...mezi náležitosti odborné právní diskuse patří věcnost argumentace, korektnost, slušnost, schopnost vnímat i intence jiných, než vlastních stanovisek, vyhýbání se kategorickým soudům, jež jsou v sociálních vědách tak svůdné a tak ošidné. Ať je odborná diskuse, nebo i polemika, vedena římským prudenter in re, suavissime in modo!“⁸⁾

MALENOVSKÝ, R. Ještě jednou k dovolacímu důvodu dle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ, [Trestněprávní revue 6/2008, s. 176

Tato glosa je reakcí na článek JUDr. R. Malenovského „Ještě jednou k dovolacímu důvodu dle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ“ (Trestněprávní revue, 2008, č. 6, s. 176 a násl.).

Se vši vážně míněnou upřímností předesílám, že plně respektuji svobodný (a současně ovšem k vlastní odpovědnosti za jeho obsah zavazující) projev uskutečněný v právním diskurzu a jakkoliv bych si jej nad rámec lege artis uchopené polemiky nedovolil kritizovat, tím spíše pak (již z povahy vnímání takové disputace), pokud se kritika týká projevu adresovaného přímo a výslovně mé osobě. Konečně i zde z důvodů více než zřejmých kromě toho platí, že pro riziko ztráty objektivního náhledu není vhodné býti soudcem ve své vlastní věci.

Označená stať, patří se úvodem říci, je z hlediska stylistického, co do jejího takříkajíc ‚leitmotivu‘, velmi personalistická. Budiž učiněno na tomto místě předsevzetí zrcadlící hodnoty odlišné: tato odpověď nebude osobní, protože takovou nechce být. Nadto vycházím z toho, že ‚horlivost‘ nejlépe léčí se – je-li dle jejího výchozího základu vůbec tato cesta možná – vlídností.³⁾

Sluší se též přiznat, že takto vytčenému cíli lze dostat jen aproximativně, neboť mlčení muselo by být absolutním, a tudíž nereflektujícím maximu, dle níž ‚lhostejnost umožňuje čemukoliv kvést‘. V tom spočívá asi i nemoc začasté takto nereagující doby, odůvodněná v obdobných případech (opodstatněně) zejména obavami z eskalace, kontraproduktivnosti reakce a v neposlední řadě jisté nezanedbatelné ztráty soukromí.

•HUNUŠ, L. Prudenter in re, suavissime in modo! (poznámka k etice diskurzu). Trestněprávní revue 9/2008, s. 276

Děkuji za pozornost

Tento studijní materiál byl vytvořen jako výstup z projektu č. CZ.1.07/2.2.00/15.0198

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

